

**НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ: АСПІРАНТСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ СЕМІНАР
(блок «Історія»)**

II. Цикл професійної підготовки.

2.1. Нормативні

ВИКЛАДАЧ:

Яременко М. В., доктор історичних наук, доцент, e-mail: m.yaremenko@ukma.edu.ua

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 4 ECTS

Заняття в аудиторії: 52 год (26 практичних занять по 2 академічні години)

Самостійна робота слухачів курсу: 68 год.

АНОТАЦІЯ

Основна мета семінару – створення навчально-наукової дослідницької групи, робота в якій допоможе аспірантам здійснювати дисертаційні дослідження на належному рівні та у відповідності до встановленого плану.

Від учасників курсу вимагається систематично представляти проміжні результати своїх досліджень, що є одним із найважливіших засобів формування здатності до систематичної наукової роботи і комунікації.

Курс інтерактивний, орієнтований на індивідуальні наукові інтереси кожного аспіранта (студентоцентризований підхід).

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ:

Мета курсу – надати можливість аспірантам здійснювати презентації та апробацію перших результатів власних наукових досліджень, брати участь в наукових дискусіях, переймати позитивний досвід у проведенні дисертаційних досліджень іншими аспірантами.

Завдання курсу – вдосконалити навички джерельної евристики та критики, академічної презентації наукових результатів, фахової дискусії; допомога рецензуванням та професійними консультаціями щодо напрямку, методів і результатів власної дисертаційної роботи.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
На фаховому рівні виявляти та використовувати різні типи і види джерел для історичного дослідження; уміти застосовувати широкий спектр фахового інструментарію для аналізу та інтерпретації оригінальних джерел.	Презентація дослідження	Письмове індивідуальне завдання
Викладати результати дослідження на письмі, належним чином уживаючи історіографічний і методологічний інструментарій	Презентація дослідження	Письмове індивідуальне завдання

На фаховому рівні презентувати результати дослідження професійному середовищу; обговорювати/дискутувати результати дослідження колег	Індивідуальне і групове обговорення	Усна презентація індивідуального завдання; критичний аналіз індивідуальних письмових завдань та усної презентації колег.
Налаштовувати науково-організаційну діяльність і співпрацю в межах фахової спільноти	Групові обговорення та дискусія	Усна презентація індивідуального завдання; критичний аналіз індивідуальних письмових завдань та усної презентації колег.
Дотримуватися принципів академічної доброчесності та культури.	Презентація, групові дискусії	Індивідуальне письмове та усне завдання

ЗМІСТ КУРСУ

Вступне слово

Курс спрямовано на вироблення здатності на належному професійному рівні викладати результати дослідження на письмі, послуговуючись історіографічним і методологічним інструментарієм; комунікувати в академічному середовищі; уміти визначати коло джерел для дослідження та критично з ними працювати з огляду на їхню типово-видову та жанрову характеристику. Всі заняття проводяться з орієнтацією на конкретні аспіратські дисертаційні проекти.

Тематичний план

№ з/п	Теми занять	Кількість годин
Практичне 1.	Історичне джерело: підходи, класифікація Коло джерел для дослідження. Особливості джерел домодерного, модерного та новітнього часу, їх критика. Робота з різними наративними джерелами, в тому числі, літературними і візуальними історичними наративами; его-джерела ранньомодерної та модерної доби. Актові документи. Фальсифікати та містифікації.	10 год.
Практичне 2.	Неактуалізовані джерела: евристика Джерельний потенціал архівів, бібліотек (рукописні відділи, колекції стародруків тощо), музеїв. Приватні колекції. Особливості фіксації й опису колекцій. Принципи організації й виявлення джерел.	8 год.
Практичне 3.	Історичне джерело: особливості аналізу. Знання сучасних методологічних підходів до оцінки інформативного потенціалу джерел ранньомодерної доби та різноманітних методик їх опрацювання; знання сучасних методологічних підходів до оцінки інформативного потенціалу джерел новітньої доби та різноманітних методик їх опрацювання. Вміння читати і інтерпретувати в контексті доби і характерних для неї тенденцій тексти інтелектуалів XVIII ст., а також заборонені цензурою радикальні тексти. Розуміння основних характеристик, специфіки джерел особового походження новітньої доби, особливості мемуаристики радянського періоду; знання сучасних методологічних підходів до потенціалу Его-документа та різноманітних методик його опрацювання. Неписемні джерела.	10 год.
Практичне 4.	Джерела історіографічного дослідження Особливості історіографічної студії. Розвиток наукових знань як проблема інтелектуальної історії та історії ідей. Класифікація джерел історіографічного дослідження та їх відмінність від історіографічного доробку. Аналіз джерел історіографічного дослідження.	2 год.
Практичне 5.	Виклад аналізу джерел у науковому тексті Значення і місце характеристики джерел у науковому тексті різних жанрів. Роль класифікації джерел та її різновиди. Джерельні пастки та інформаційний потенціал. Характеристика	8 год.

	джерел у дисертаційному дослідженні, його зв'язок із методологічною частиною.	
Практичне 6.	Усне представлення результатів наукової діяльності Наукові заходи, їхні різновид. Аплікація на участь у наукових заходах. Доповіді й повідомлення. Таймінг, мова, етичні норми. Презентації джерел у виступі на конференції	10 год.
Практичне 7.	Підсумкова презентація характеристики джерел дисертаційного дослідження Письмовий виклад із врахуванням попередніх дискусій, обговорень та рекомендацій і його захист перед комісією.	4 год.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Робота на практичному занятті (участь в обговореннях)	7	5	35
Індивідуальне письмове завдання	1	20	20
Усна презентація індивідуального завдання	1	20	20
Підсумковий захист	1	25	25
Разом			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності студента за кожним із запланованих видів робіт здійснюється у відповідності до таких критеріїв:

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Участь в обговореннях	4-5	Активна участь у дискусіях; аргументовані, логічні зауваження; фахові питання
	2-3	Участь в обговоренні; логічні питання, але брак аргументованості у зауваженнях
	1	Окремі репліки-питання в обговоренні
Індивідуальне письмове завдання	20	Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє належний рівень теоретичних знань і практичних навичок, виявляє аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення, мовно-стилістичну досконалість. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	14-19	Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє достатній рівень теоретичних знань і практичних навичок. Виклад має логічний і послідовний характер, однак у

		тексті наявні певні неточності чи мовно-стилістичні недоліки. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	1-13	Роботу виконано і подано вчасно. Автор демонструє достатню обізнаність з матеріалом, однак роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Робота містить неточності та/або необґрунтовані судження. Текст вирізняється значними мовно-стилістичними недоліками.
	0	Завдання не виконано у визначений викладачем термін або виконане з порушенням норм академічної доброчесності.
Усна презентація індивідуального завдання	20	Доповідь підготовлена і виголошена вчасно. Презентація структурована, логічна, послідовна; містить елементи проблемного підходу. Доповідач демонструє володіння матеріалом і здатність аргументовано відповідати на запитання і критичні зауваження аудиторії.
	13-19	Доповідь підготовлена і виголошена вчасно, але без дотримання тих чи тих вимог, викладених вище.
	1-12	Доповідь підготовлена із запізненням та/або вона містить необґрунтовані/помилкові твердження. Доповідач не демонструє належної методологічної підготовки та/або не готовий відповідати на запитання та/або не володіє навичками академічної дискусії.
Підсумковий захист	25	Доповідь підготовлена і виголошена вчасно та із врахуванням усіх висловлених раніше зауважень. Презентація структурована, логічна, послідовна. Доповідач аргументовано відповідає на запитання і критичні зауваження аудиторії.
	17-24	Доповідь підготовлена і виголошена вчасно, але без аргументованого ігнорування незначної частини висловлених раніше зауважень; доповідач успішно відповідає на запитання аудиторії.
	1-16	Доповідь підготовлена із запізненням, у ній не враховано більшість попередніх зауважень та рекомендацій. Доповідач не демонструє достатньої методологічної підготовки та/або не готовий відповідати на запитання та/або не володіє навичками академічної дискусії.
	0	Презентація відсутня.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	

91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70	Задовільно		D (задовільно)
60 – 65			E (достатньо)
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов’язковим повторним курсом)

У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 29 балів) студент зобов'язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» студент має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо». Замість перескладання комісії студент може обрати повторне вивчення дисципліни.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року)

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iaкости-osvitnoi-diialnosti-ta-iaкости-vyshchoi-osvity/71-normativni-dokumenty

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (ЗАГАЛЬНА)

Блок М. Апология истории или ремесло историка / Пер. Е. М. Лысенко. – Москва: Наука, 1973.

Ганжуров Ю. С. Типізація та індивідуалізація історичних джерел новітнього часу: начерк до проблеми // АУ. – 2001. – № 4–5. – С. 56–61.

Источниковедение. – Москва, 2000.

Історичне джерелознавство. – Київ, 2002.

Каманин И. М. Об экспертизе древних подложных документов // Труды XI археологического съезда в Киеве 1899. – Москва, 1902. – Т. II. – С. 38–42.

Козлов В. П. Тайны фальсификации. Анализ подделок исторических источников XVIII-XIX веков. - Москва, 1996.

Леонтьева Г. А., Шорин П. А., Кобрин В. Б. Ключи к тайнам Клио. – Москва, 1994.

Підгаєцький В. В. Основи теорії та методології джерелознавства з історії України XX століття. – Дніпропетровськ, 2001.

Спеціальні історичні дисципліни. Довідник. – Київ, 2008.

Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію: Таємниці історичної нарації / Єжи Топольський / Переклад Н. Гончаренко. – Київ, 2012.

Тош Д. Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка. – Москва, 2000. – С. 81–102.

Уайтхед Дж. Серьезные забавы. - Москва, 1986.

Фарсобин В. В. Источниковедение и его метод. – Москва, 1983.

Яковенко Н. Вступ до історії. – Київ, 2007.

Яременко М. Спеціальні історичні дисципліни: Навч. посібник. - Київ, 2010.

Szymański J. Nauki pomocnicze historii. - Warszawa, 2006. - Wyd. szóste.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Офіційні сайти архівів, музеїв, бібліотек – розділи про фонди/колекції (легко шукаються за назвою установ); приватні ініціативи. Приклади:

<https://archives.gov.ua/ua/> (Державна архівна служба України, розділ «Архівна мережа»).

http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=NAV&P21DBN=ELIB (Цифрові колекції ІР НБУВ, зокрема рукописів та стародруків)

<http://histpol.pl.ua/ru/component/content/article?id=8644> (ресурс із джерелами по Полтаві й Полтавщині)